

BONDSDAG - REFERAAT III

Leven in het verbond en het gezin

H.J. Messelink

En nu de praktijk! Zo heb ik zelf de titel van de derde toespraak aangevoeld. Na alles wat er al gezegd is over het verbond vandaag en het verbond als leven in liefde, nu de toespitsing op de praktijk. Het gezin, ons eigen huis. Want daar moet het gebeuren. Daar beleven we de werkelijkheid van het verbond.

Of niet natuurlijk! Dat kan ook. Er kan zoveel mis gaan in het gezin. Soms is dat de schuld van de ouders; soms is er sprake van onmacht; soms gaat het mis ondanks alle goede inzet van de ouders. Voor de bewijsvoering daarvan kunnen we om ons heen kijken. We kunnen ook de Bijbel openen en kijken hoe het in de gezinnen in de Bijbel toeging.

Toen en nu

Dan kom je hele mooie dingen tegen: je hoort Paulus tegen Timoteüs zeggen dat, als hij aan Timoteüs denkt, zijn geloof in beeld komt, zoals dat eerst in zijn oma Loïs, daarna in zijn moeder Eunike gewoond heeft en nu in hemzelf woont. En dat terwijl hij een heidense vader had.

Maar we lezen ook andere dingen; we lezen vaak dat het niet goed gaat; denk aan de gezinnen van de aartsvaders: Abraham die z'n zoon Ismaël moet wegsturen; Isaak die probeert Esau boven Jakob voor te trekken; Jakob die moet toezien dat zijn lievelingszoon Jozef door z'n broers verkocht wordt naar Egypte. Denk aan Eli, die te slap optreedt tegen z'n zonen Chofni en Pinechas en die zelf de gevolgen ervan ondervindt. Maar ook Samuël, de vrome, moet zien dat zijn zonen niet in zijn weg verder gaan, ze leven voor het geld en voor zichzelf. En ze hebben ongetwijfeld een goede verbondsoopvoeding gehad. De Bijbel veroordeelt Samuël ook niet, in tegenstelling tot Eli. En zo kan ik vertellen over het gezin van David, van Josafat, van Hizkia, van Josia, allemaal voorbeelden die laten zien hoe weinig vanzelfsprekend het is dat het zomaar goed gaat in gezinnen van de kerk. De Bijbel zwijgt er niet over.

We hoeven dus ook niet te denken dat de moeiten van dat leven in het verbond typisch iets van deze tijd zijn. Dat kan ons ook bemoedigen. Wij kunnen soms het angstige gevoel krijgen dat we niks goed kunnen doen; en dan ga je twijfelen aan jezelf; je vindt jezelf maar een waardeloos figuur aan wie God wel niks zal hebben. Maar u bent niet beter of slechter dan de moeders in de tijd van Abraham, van Samuël, van David.

Wedergeboorte

We kunnen beter letten op wat al de eeuwen door in het verbond gelijk is gebleven; en dan noem ik twee dingen, die ook in het doopformulier naar voren komen:

1. al onze kinderen zijn in zonde ontvangen en geboren;
2. er is echt wedergeboorte nodig voor hun ingaan in het koninkrijk van God.

Met dat lieve babytje in de wieg moet wel het een en ander gebeuren, wil het straks meekunnen naar de nieuwe aarde. En daarbij hoeven we van dat kind zelf niet te veel te verwachten. Er moet een wonder plaatsvinden om hem of haar tot een levend gelovige te maken. Dat is nou eenmaal niet anders. Daarin zijn al onze kinderen gelijk.

Maar tegelijk: ze hebben een voorsprong op andere kinderen. Want ze zijn gedoopt. God was aanwezig bij het begin van hun leven en God geeft ze op hun levensreis prachtige beloften mee. Hij zegt onze kinderen zijn zorg toe en zijn trouw en zijn liefde. Er is de belofte van de Heilige Geest die de wedergeboorte en het geloof in hun hart wil werken. En de God die belooft, kan niet liegen. Op die beloften kun je een leven lang terugvallen. Want het watermerk van de doop gaat nooit van ons voorhoofd af. Dat is de voorsprong van het leven in het verbond.

In het gezin

Als ik dat nu probeer te vertalen naar de praktijk van het verbondsleven in het gezin toe, doe ik dat aan de hand van een aantal trefwoorden:

1. **Vertrouwen**. God is de Eerste in het leven van onze kinderen. Hij sprak het eerste woord: Ik wil jouw Vader zijn. Op dat eerste woord bouw je heel je opvoeding. Dat verlost van alle krampachtigheid en angst. God gooit ons niet in het diepe en laat ons zwemmen. Hij gaat mee, de grote Reisleider in het leven van ons gezin. Je mag ontspannen leven.
2. **Gebed**. Juist omdat we in het verbond volstrekt op de HERE zijn aangewezen, is het gebed onmisbaar. Want daarin draag je je kinderen op aan de HERE. Met je kinderen spreken over de HERE is belangrijk. Met de HERE spreken over je kinderen net zo goed. En dat gebed is geen slag in de lucht. Je spreekt God in zijn heiligdom aan op zijn eigen beloften. Je bidt voor je kinderen om vervulling daarvan. Je hebt niet zoveel vertrouwen in je kinderen. Al biddend spreek je je

vertrouwen uit in de HERE, Die in staat is ook jouw kind tot geloof en bekering te brengen. Ook dat bevrijdt je van krampachtigheid. De HERE moet het doen.

3. Onvanzelfsprekendheid. Ik zei al: je hebt niet zoveel vertrouwen in je kinderen. Dat is geen lelijkheid, maar realisme. Je gaat er niet van uit dat het met jouw kinderen vanzelf wel goed zal gaan. Er bestaat geen roltrap van de doop naar het belijdenis-doen. De voorbeelden uit de Bijbel leren wel anders. Samuël had ongetwijfeld ook heel iets anders van zijn zonen verwacht. En teleurstellingen zijn zeker niet te voorkomen. Maar het is niet goed te argeloos bezig te zijn, alsof de narigheid altijd bij een ander zit. Jij kunt je kind het geloof niet geven. Dan ben je des te meer verwonderd, als je kind toch zijn hart aan de HERE gaat geven. Ook in de praktische beslissingen is een gezonde dosis wantrouwen tegenover je kinderen op z'n plaats. Bijvoorbeeld als een jongen met z'n meisje samen op vakantie wil gaan. Dan zeggen ze soms, als je ertegen bent: u vertrouwt ons niet. En dan zeg je: nee, dat klopt. Want je bent er eentje van mij. Daarom dus.

4. Echtheid. Leven in het verbond is leven in verbondenheid met de levende God. En dat kan per definitie geen zaak zijn alleen van de zondag of van het gebed na de maaltijd. Dat betekent dus dat je je geloof onder woorden brengt, dat je als moeder en als vader durft te spreken over je eigen geloof, met z'n ups en downs, met zijn vertrouwen maar ook z'n twijfels en onzekerheden. Dat je ook in je bidden aan tafel laat merken dat het gaat om een levende relatie met de Here God. En vooral dat je laat zien dat je niet in twee werelden leeft: die met God en die waarin God afwezig is. De wereld is van de Verbondsgod. Daarom moet je ook geïnteresseerd zijn in de wereld waarin je kinderen leven. Wat vinden ze mooi, van welke muziek houden ze, waar praten ze over, waar kijken ze naar? En dat leven zul je dan betrekken in de omgang met de HERE. Daarmee wordt het niet gemakkelijker, maar wel eerlijker en echter. En kinderen proeven snel genoeg of iets echt is of nep.

5. Serieus-zijn. Dat sluit aan op het vorige. Ik vind het wezenlijk voor het leven in het verbond in je gezin, dat er lijn zit in dat leven. Dat je daar serieus naar zoekt en dat je bezig bent met de plaats die de Here God in je huis heeft. Dat komt je niet aanwaaien. Daar moet je over nadenken. En dat kun je toepassen op tv-kijken, op de zondagsviering, op feestjes, op de omgang tussen ouders en kinderen. Dan wordt het verbond concreet.

Concrete realiteit

En daar wil ik mee eindigen. Het verbond is een levende werkelijkheid: de HERE wil met ons en onze kinderen omgaan. Dat is een groot wonder. Maar Hij wil dan ook wonen in je huis. En Christus wil woning maken in je hart. Het komt allemaal heel dichtbij. Maar het is in de eerste plaats iets heel moois dat je op jouw kleine plekje verbonden mag zijn met de hemel. Dat mag u en mij stimuleren bezig te zijn, in ons bidden, in ons zingen, in ons omgaan met Gods Woord. Stille tijd is echt geen verdacht begrip. Want de Here Jezus verwees ons naar de binnenkamer voor de verborgen omgang met onze God. Als er maar een duidelijke verbinding is tussen die binnenkamer en de andere vertrekken van ons huis. Dan zal de geur van Christus ons huis doortrekken. Dan zeggen we met Jozua: ik en mijn huis, wij zullen de HERE dienen. En dat is een belijdenis, het is ook een opdracht. Daar hebben we vandaag de handen meer dan vol aan. Maar God geeft alles wat nodig is. Hij houdt niets achter. Hij laat ons niets tekort komen. En zo wordt leven in het verbond een feestelijk gebeuren, elke dag opnieuw.